

Sådan gør du, når en pårørende dør

Når man mister en af sine pårørende, står man ikke kun med en personlig sorg. Der er også en række praktiske problemer omkring begravelsen, man skal tage stilling til. Her forsøger vi at vejlede til, hvad der bør ske, når nogen dør.

Af Berlingske Research - november 2012

Kilder: Ministeriet for kirke og ligestilling, Begravelsesguiden.dk, netdoktor.dk, borger.dk, Berlingske

Indhold

03 Flere vil begravnes uden præst og kirke

07 Guide: Når en pårørende dør

PLUS

Denne publikation udgives af Berlingske Media, Pilestræde 34, 1147 København K. Email: plus@berlingske.dk, internet www.b.dk/plus. Har du spørgsmål vedrørende PLUS-universet, problemer med køb eller lignende, kan du kontakte PLUS kundeservice på, tlf. 33 75 24 00 (mandag-torsdag kl. 08:00-20:00, fredag kl. 08:00-18:00, weekend/helligdage kl. 08:00-12:00. Ansvarshavende chefredaktør: Lisbeth Knudsen. I chefredaktionen: Tom Jensen og Jens Grund. Bemærk: Det er vigtigt at observere udgivelsestidspunktet for denne publikation, da der kan være omtalt forhold, som ikke længere er gældende. Datoen fremgår af forsiden.

Flere vil begravnes uden præst og kirke

Danske bedemænd arrangerer stadig oftere personlige begravelser, hvor kirken spiller en minimal eller slet ingen rolle. Det understreger folks stadig mere individuelle forhold til tro – og trang til at skille sig ud, siger eksperter.

af Stinne Andreasen og Berlingske Research

Når pårørende træder ind ad døren hos Begravelses Service på Frederiksberg, er det stadig oftere med et ønske om at sige farvel til den afdøde på en personlig måde, der ikke inddrager Gud, præst og kirke. Derimod lægger de vægt på at holde en afskedsceremoni baseret på minder om og kendetegn ved den person, hvis liv netop er slut.

»Først fortæller de pårørende om, hvilke værdier og interesser, der kendetegnede den afdøde person. Derefter lægger vi hovederne i blød for at arrangere en afskedsceremoni, der trækker tråde tilbage til vedkommendes liv og videre op i nutiden og fremtiden,« siger Naja May, der er bedemand i begravelsesforretningen og samtidig er uddannet antropolog med speciale i dansk begravelseskultur.

Mange andre danske bedemænd oplever på samme måde et stigende ønske fra pårørende om at afholde begravelser, hvor Gud og kirken fylder mindre. I en rundspørge, som Berlingske Research har sendt ud til 87 begravelsesforretninger

landet over, fremgår det, at 36 procent af svarpersonerne har oplevet en stigende efterspørgsel på begravelsesceremonier, som intet har at gøre med kirken. At 39 procent stadig oftere er med til at arrangere, at afdøde begravnes et andet sted end på en kirkegård. Og at 71 procent i voksende omfang arrangerer, at asken fra den døde bliver spredt ud over havet, i skoven eller andre steder end kirkens indviede jord.

Troen er blevet individuel

Tendensen er et udtryk for danskernes stadig mere individuelle forhold til tro og religion, siger Peter Lüchau, cand. mag. og forsker i religion og nationalisme ved Københavns Universitet.

»I gamle dage blev vi alle sammen begravet på samme måde for at demonstrere en fælles medmenneskelighed og for at vise, at vi tilhørte samme slægt, samme familie. I dag vil vi gerne være noget særligt og unikt, og derfor vil vi også have unikke begravelser på vores præmisser,« siger han.

Af samme grund ser man stadig flere gravsten med personlige udsmykninger, hjemmemalede urner og dødsannoncer med ord eller symboler, der kendetegner den afdøde.

»Magten over religionen flytter sig hele tiden mere væk fra den religiøse autoritet over til den religiøse bruger. Også ved begravelser i kirken ser vi, at ceremonien skal være meget personlig. Ofte bliver

præsten et eller andet sted bare en statist,« siger Peter Lüchau.

Afsked uden Gud

De afskedsceremonier, Naja May er med til at arrangere hos Begravelses Service, foregår jævnligt helt uden præsten og kirken. Et forår skabte hun for eksempel en ceremoni for en kvinde, som i livet havde været meget glad for genbrug.

»Der fik vi lavet en kistedekoration med en masse blomster, som de pårørende klippede løgene af og plantede i afdødes kolonihave. På den måde gjorde vi ritualet til et meget personligt minde. Det er folk generelt rigtig glade for,« siger hun.

En anden gang holdt Naja May en afskedsreception med en familie på en kro. Her spredte hun blomsterne ud på duge over gulvet, og den afdødes veninder spillede musik, ligesom der blev sunget sange og læst et digt op.

»Både i forhold til rummet og rammerne var det en meget anderledes ceremoni, som også blev rigtig fin,« siger Naja May.

Ligesom Peter Lüchau ser hun med sine antropologiske briller den type afskedsceremonier som et udtryk for en voksende individualiseringskultur i Danmark.

»Tendensen går igen ved alle livets store overgangsritualer. Før i tiden foregik de som en selvfølgelighed under kirkens tag med en præst som ceremonileder. Nu holder folk selv navngivningsfest, nonfirmation, bryllup i baghaven - og altså

også begravelser uden for kirken,« siger hun.

Kirkebegravelser mest trygt

Hans Raun Iversen er teolog og lektor ved Københavns Universitet. Han bekræfter, at danskernes forhold til tro og religion bliver stadig mere individuelt, og at opslutningen om folkekirkens traditionelle ritualer falder.

Men begravelsesritualet er dog stadig stærkt, fordi det ligger dybt i mange danskere, at det er mest rigtigt at blive begravet i kirken, siger han.

»Folk forventer ofte ikke ret meget af begravelserne.

De synes bare, det er forfærdeligt, at deres mor eller far er død og går i kirke, fordi det føles mest rigtigt. Og det er en kæmpe succes hver gang. For det virker. Vi bærer kisten ud, siger de rigtige ord, kaster jord på, og så føler vi, at vi har gjort det, vi skal. Det er en fantastisk lettelse for mange,« siger Hans Raun Iversen.

Af ord er du kommet..

Netop fordi det gamle, kristne begravelsesritual ligger så dybt i mange danskere, forsøger bedemand Naja May også at læne de alternative afskedsceremonier op ad kirkens.

For eksempel tilbyder hun de pårørende at lave en såkaldt »ordpåkastelse« i stedet for en jordpåkastelse. Her kaster hun jord på kisten fra et sted, hvor den afdøde

opholdte sig meget gennem livet. En park, en have, en strand.

»Så siger vi, »af ord er du kommet, til ord skal du blive, af ord skal du igen opstå«. For når man bliver ved med at snakke om afdøde, lever han eller hun jo videre i minderne,« siger hun og tilføjer: »På den måde bruger vi folkekirkens ritual som skabelon for at udvikle et nyt alternativ, så ceremonien bliver genkendelig men samtidig meget personligt.«

Fakta: Det mener bedemændene

Blandt de 87 bedemænd, som har deltaget i undersøgelsen, fordeles svarene sådan:

- 29 procent oplever, at flere ønsker en begravelsesceremoni, hvor tro og kristendom fylder mindre.
- 36 procent oplever en stigende efterspørgsel på begravelsesceremonier, som intet har at gøre med kirken. 39 procent arrangerer oftere, at afdøde begravnes et andet sted end på en kirkegård.
- 71 procent arrangerer oftere, at afdødes aske skal spredes over havet, i skoven eller andre steder, som ikke har noget med kirken at gøre.

FAKTA - Begravelser uden kirken

Man kan selv arrangere en afskedsceremoni i afdødes ånd, eller som man selv ønsker det.

Ceremonien kan man holde i et kapel enten på hospitalet, plejehjemmet, kirkegården eller krematoriet.

Man kan også holde en afskedsceremoni i afdødes hjem, i haven eller et tredje sted. Der er ingen krav til stedet, ud over at man naturligvis ikke må forstyrre den offentlige orden, og at ceremonien skal være sømmelig. H Afdøde kan blive brændt og nedsat i en fællesgrav med eller uden en tilhørende ceremoni.

Nogle bedemænd tilbyder at forestå ceremonien og kommer med råd og vejledning til, hvordan det kan gennemføres.

Hvis afdøde ikke var medlem af folkekirken, har personen ikke krav på at benytte kirken eller bruge præsten under begravelsen.

Nogle præster medvirker dog gerne alligevel.

Har man mere end 5.000 kvadratmeter jord, kan man nedsætte en urne i sin have.

Bedemænd: Sådan vil danskerne begrades

Rundspørge. Her følger en række udpluk af svar fra de 87 begravelsesforretninger, der deltog i rundspørgen fra Berlingske Research.

af Stinne Andreasen

»Flere kunder vil gerne have en begravelse, der »ligner« den i kirken. Dog uden præst. (...) Kunderne er skuffede over, at der ikke er nogen alternativer til kirkegården. Aske spredt over havet er ofte et ønske, men også at få nedsat urnen i skoven har mange talt om de sidste par år.« Bedemand Annette Bøgh, Slagelse
»Det er min erfaring, at folk stadig hælder til deres »barndomstro«, når nogen i familien dør. Dog er der et stigende behov for at få spillet eller sunget noget musik, der betyder noget for den afdøde og de efterladte.« Begravelsesforretningen Fyen v/ Mette & Jan Lundgreen, Odense
»Kunderne vil gerne, at der fokuseres mere på et menneskes status over et levet liv end det kristne udtryk - vil gerne have at historien om afdødes liv får mere fylde, hvilket så medfører, at der bliver mindre tid til det kristne budskab.

« Begravelsesforretningen Kirsten & Rejner, Rødekro »Her, hvor jeg bor, føler folk en tryghed i at være i kirkerummet og tryghed og personlighed i både samtale med mig og præsten.« Søhøjlandets Begravelse, Skanderborg »Jeg synes, det svinger meget. Personlige minder og

kristendom kan sagtens følges ad.« Augustenborg Begravelsesforretning - Helmich og Søn, Sønderborg »Folk vægter ikke det kristne budskab så højt som afdødes liv og data (...) De ønsker en mere »stille« og personlig afsked frem for en stor kirkelig ceremoni.« Stege Begravelsesforretning, Vordingborg
»Flere vælger borgerlige ceremonier. Men mange kender ikke til den mulighed. Det ville også være ønskeligt, at folk som ikke vil begrades i kirken, meldte sig ud af folkekirken.

Det gør det lidt nemmere at lave en alternativ begravelse, uden en emsig præst skal blande sig.«

(Kilde: Berlingske: juli 2012)

Guide: Når en pårørende dør

Når man mister en af sine pårørende, står man ikke kun med en personlig sorg. Der er også en række praktiske problemer omkring begravelsen, man skal tage stilling til. Her følger en guide til, hvad du skal gøre, når dødsfaldet er sket.

Papirarbejdet

Dødsattest

Når en person dør, skal en læge tilse afdøde og udskrive en dødsattest. Lægen sender derpå dødsattesten til Sundhedsstyrelsen, der registrerer dødsfaldet i dødsårsagsregistret. Hvis dødsfaldet sker i udlandet, er det de lokale myndigheder, der udfylder en dødsattest.

Obduktion

Efter dødsfaldet skal familien hurtigst muligt beslutte, om afdøde skal obduceres. I to tilfælde kan det være relevant at foretage en obduktion:

- Hvis der er en retslægelig årsag, fx tvivl om dødsårsagen
- Hvis det har forskningsmæssig relevans

Hospitalet kan kun foretage en obduktion, hvis afdøde var over 18 år, og har givet samtykke til det. Ellers skal hospitalet spørge familien om samtykke for at kunne obducere.

Hvis der er behov for at be- eller afkræfte, at der er tale om et strafbart forhold, kan lægen tilkalde politiet. Politiet afgør så, om afdøde skal obduceres inden dødsattesten skrives færdig. Som pårørende kan man modsætte sig obduktionen, og politiet skal da have rettens kendelse for at kunne få udført obduktionen.

Dødsanmeldelse

På baggrund af dødsattesten skal du udfylde en dødsanmeldelse.

Blanketten kan du finde her:

<https://www.personregistrering.dk/fileadmin/pdfs/print/Doedsanmeldelse.pdf>

Alle dødsfald skal anmeldes senest to hverdage efter et dødsfald. Anmeldelsen skal du sende til kirkekontoret eller sognepræsten i det sogn, som afdøde tilhørte - uanset om afdøde var medlem af folkekirken eller tilhørte et andet trossamfund.

Du kan finde relevante adresser og telefonnumre her:

<http://sogn.dk/index.html>

I anmeldelsen skal det blandt andet oplyses:

- Om afdøde skal begraves eller bisættes
- Om afdøde var medlem af folkekirken
- Om en præst skal medvirke ved en begravelse

Sammen med dødsanmeldelsen skal du også aflevere dødsattesten, afdødes dåbs- eller navneattest og en evt. vielsesattest.

Når det er sket, giver begravelsesmyndigheden (kirkekontoret eller sognepræsten i det sogn afdøde tilhørte) besked til folkeregistret, skifteretten og socialforvaltningen. Det er altid afdødes bopælssogn, der skal have anmeldelsen tilsendt, også selvom afdøde ikke skal begraves her.

Når dødsanmeldelsen er registreret, bliver afdødes bankkonti, herunder fælleskonti, spærret. Der gives først adgang til disse konti når boet er udleveret af skifteretten, og du kan fremvise en skifteretsattest. Er du efterlevende ægtefælle, skal du derfor sørge for, at din løn, pension eller andre indtægter ikke sættes ind på en spærret konto.

Hvem skal man kontakte for at arrangere begravelsen?

Langt de fleste, der kommer ud for et dødsfald, kontakter en bedemand. Han kan hjælpe med at få fastsat tidspunktet for ceremonien og få overblik over, hvad der skal ske i den første tid efter dødsfaldet. Bedemanden kan også vejlede om de forskellige muligheder, der er for at afholde begravelsen og om de love og regler, der gælder. Det betyder, at man som pårørende kan få svar på de spørgsmål, der melder sig efter et dødsfald, og at man får hjælp til at få arrangeret begravelsen, som man ønsker det.

Ved at følge nedenstående link kan du vælge kommune og ansøge om begravelseshjælp (muligheden findes i mange kommuner, men ikke fx København)

bit.ly/UOAZ56

Kirkelig begravelse – hvad gør man?

Ved dødsfald er der tradition for, at de pårørende henvender sig til en bedemand og aftaler, at bedemanden på vegne af de pårørende skal tage sig af en lang række praktiske forhold i forbindelse med dødsfaldet og begravelsen. Der er imidlertid ikke pligt til at bruge bedemand. De pårørende kan vælge selv at stå for alt vedrørende begravelsen. Eller de kan aftale med bedemanden, at de selv ordner nogle ting, mens bedemanden klarer andre forhold.

Mange vil i en sådan situation føle ubehag ved at skulle forholde sig til priser og ydelser. Det gælder imidlertid også her, at jo mere man selv tager sig af, jo billigere kan begravelsen gøres. Spørg derfor bedemanden om prisen på de forskellige ydelser, før der bliver indgået aftale.

Detaljerne omkring ceremonien i kirken aftales ved et møde med præsten, der skal foretage begravelsen. Sammen med præsten vælger man hvilke salmer, der skal synges, man taler om, hvad præsten skal sige i sin tale over afdøde, om man selv skal holde en kort tale ved kisten, eller om man har særlige musikønsker. Herudover kan man tænke over hvem der skal inviteres og hvordan man giver dem besked, om der skal afholdes mindesamvær eller kaffebord og hvor og hvordan det i givet fald skal være.

Hvem lægger afdøde i kisten?

Det er meget almindeligt, at det er plejepersonale eller en bedemand, som sørger for, at afdøde bliver vasket og klædt på i det tøj, man har bestemt, personen skal begraves i. Nogen vælger ikke at påklæde den afdøde. De mener, vi kom nøgne til verden og kan tage nøgne herfra. Andre har det bedre med at vide, at afdøde har noget personligt tøj på. Har afdøde ikke selv haft ønsker til en bestemt påklædning, kan man vælge den løsning, man selv har det bedst med.

Der er også mulighed for at lægge en blomst, breve, billeder, tegninger eller andre personlige effekter med i kisten.

Det er ofte muligt at se afdøde i kisten, og man må gerne have kisten stående hjemme indtil begravelsen, hvis man føler, det er det rigtige. Det er også muligt at følge rustvognen, når kisten bliver kørt til kapellet eller til kirken, men det er alt

sammen noget, der bedst aftales med bedemanden i det enkelte tilfælde.

Flere muligheder for gravplads

Som gravplads kan man vælge et traditionelt gravsted til kistebegravelse, et urnegravsted, eller nedsættelse af kiste eller urne i en fællesplæne (også kaldet "de ukendtes grav") på kirkegården. Nogle steder kan man også vælge en plads i en plæne markeret ved en plade.

Hvem pynter kirken?

Det er forskelligt fra kirke til kirke, hvem der sørger for pyntningen. Nogle steder skal det aftales direkte med graveren eller med en gartner. Udsmykning af kirken er en af de udgifter, mange skærer bort som den første, hvis der skal spares.

Hvem bærer kisten?

Det er et meget vigtigt spørgsmål, som skal være afklaret inden højtideligheden. Det er vigtigt at have accept fra de personer, der skal bære, inden højtideligheden og sikre sig at de ved, hvor de skal bære.

Enhver, der har prøvet at bære en kiste, vil vide, at en kiste kan føles meget tung.

Derfor er det vigtigt, at bærerne får de rette pladser ved kisten. Afdøde vil altid have hovedet op mod alteret, og den ende er den tungeste. De fire bærere, der bærer i hjørnerne, bærer mest, og de to i midten kan ofte helt undgå at bære. Det er vigtigt, at de, der bærer overfor hinanden, har nogenlunde samme højde. Hvis kisten skal bæres langt, er det muligt, at man holder en pause undervejs, eller at man kører kisten på en katafalk. Spørg altid bedemanden til råds, hvis I er i tvivl, om I selv kan bære kisten. Bedemanden kan som regel skaffe de bærere, I mangler, men kirkens personale må ikke bære kister.

Hvilken slags gravsteder kan man vælge mellem?

Der er mange forskellige typer gravsteder, og kirkegårdene finder løbende på nye tilbud. Der er store prisforskelle på gravstederne og det er umuligt at give nogen entydig information om priserne. Når gravstedet er valgt, og man har aftalt med kirkegården, hvordan man ønsker det vedligeholdt, har man krav på at få udleveret en skriftlig aftale med priserne. Ligeledes skal kirkegården informere bedemanden om priserne, så bedemanden kan foretage betalingen af gravstedet.

Vedligeholdelse af gravstedet

Et gravsted skal vedligeholdes. Det kan de pårørende vælge selv at gøre, når det drejer sig om et almindeligt kistegravsted eller urnegravsted. Mange vælger

imidlertid at indgå en aftale med kirkegården om vedligeholdelse. Der kan mod betaling af et engangsbeløb indgås aftale om vedligeholdelse i hele brugs- eller fredningsperioden. Der kan også løbende træffes aftale med kirkegården om vedligeholdelse. Hvis det sker, vil kirkegården normalt opkræve betalingen en gang årligt. Bed om at se kirkegårdens priser for de forskellige muligheder for vedligeholdelse, før der bliver indgået en aftale.

Flytning af kister og urner

Valg af gravsted er en beslutning, der rækker mange år frem i tiden. Det er meget vanskeligt at få tilladelse til at flytte et lig, der er begravet i kiste. Det skyldes, at der ikke alene skal tages hensyn til gravfreden, men også til sundhedsmæssige og etiske forhold. Et lig kan kun flyttes, hvis stiftsøvrigheden giver tilladelse. På grund af de restriktive regler, sker det næsten aldrig.

Reglerne for flytning af urner er ikke helt så restriktive, bl.a. fordi der i disse tilfælde ikke skal tages de samme hensyn til sundhedsmæssige forhold. Det er kirkegårdsbestyrelsen, der kan give tilladelse til at flytte en urne. Kirkegårdsbestyrelsen skal i den forbindelse bl.a. inddrage hensynet til gravfreden. Da urner ofte er nedsat meget tæt på hinanden, skal der ikke alene tages hensyn til gravfreden for den afdøde, hvis urne ønskes flyttet, men også til gravfreden for de øvrige urner eller kister,

som kan være nedsat ved siden af den urne, der ønskes flyttet.

Hvad koster en begravelse?

For medlemmer af folkekirken er det gratis at bruge kirken og præsten i forbindelse med begravelsen, men alt andet skal man selv betale.

Prisen på en begravelse afhænger af mange ting. Hvor og hvornår dødsfaldet er sket, hvor skal begravelsen foregå, skal det være en begravelse eller bisættelse, hvilket gravsted skal det være, skal der være gravsten, var afdøde medlem af folkekirken, hvordan skal kisten pyntes, skal kirken pyntes, skal der være en mindesammenkomst, og hvordan skal det foregå og så videre. Ofte ligger de samlede udgifter, inklusiv udgifterne til en bedemand, mellem 20.000 og 40.000

kroner, men det kan gøres for både over og under de beløb.

For at være sikker på at få alle udgifter med er det vigtigt, at man får et skriftligt prisoverslag fra den bedemand, man har kontaktet. Det giver mulighed for at sikre sig, at bedemanden har medtaget alle udgifterne, og at man ikke efterfølgende bliver overrasket med ekstraudgifter.

Betaling for gravsted

Man skal betale for brugsretten til et kistegravsted i mindst 20 år og mindst 10 år for et urnegravsted (fredningsperioden). Det er det antal år, det normalt tager, før en kiste eller urne og ligrester er nedbrudt. Taksterne er fastsat af kirkegårdens bestyrelse.

Taksterne for brugsret til og

vedligeholdelse af gravsted og for arbejdet i forbindelse med begravelse eller urnenedsættelse må ikke overstige de faktiske udgifter.

Ikke medlem af folkekirken

På de kirkegårde, som bestyres af kommuner, er taksterne for brugsret ens for alle. På kirkegårde bestyret af menighedsråd er prisen for brugsret højere for personer, der ikke er medlemmer af folkekirken. Det skyldes, at en del af udgifterne til kirkegården dækkes af kirkeskat, som kun betales af medlemmer af folkekirken.

Gravsted for andre trossamfund

Folkekirkens kirkegårde er gravplads for alle i bopælssognet, uanset hvilket trossamfund de tilhørte, eller de slet ikke var knyttet til et trossamfund. Det gælder dog ikke medlemmer af et trossamfund, som selv har en begravelsesplads i sognet.

På nogle af folkekirkens kirkegårde er der indrettet særlige afdelinger for medlemmer af andre trossamfund, fx muslimer, eller personer, der ikke har været medlem af noget trossamfund. Kirkeministeriet har en oversigt over hvilke kirkegårde i Danmark, der har sådanne særlige afsnit.

I Brøndby kommune er der oprettet en muslimsk begravelsesplads, som drives af Dansk Islamisk Begravelsesfond. Alle muslimer i Danmark har ret til at blive begravet på denne begravelsesplads.

Begravelser uden for kirken

Man kan selv arrangere en afskedsceremoni i afdødes ånd, eller som man selv ønsker det. .

Ceremonien kan man holde i et kapel enten på hospitalet, plejehjemmet, kirkegården eller krematoriet.

Man kan også holde en afskedsceremoni i afdødes hjem, i haven eller et tredje sted. Der er ingen krav til stedet, ud over at man naturligvis ikke må forstyrre den offentlige orden, og at ceremonien skal være sømmelig. Afdøde kan blive brændt og nedsat i en fællesgrav med eller uden en tilhørende ceremoni. Nogle bedemænd tilbyder at forestå ceremonien og kommer med råd og vejledning til, hvordan det kan gennemføres. Hvis afdøde ikke var medlem af folkekirken, har personen ikke krav på at benytte kirken eller bruge præsten under begravelsen. Nogle præster medvirker dog gerne alligevel. Har man mere end 5.000 kvadratmeter jord, kan man nedsætte en urne i sin have. En stadig mere anvendt mulighed er også at strø asken ud over havet.

Hvor må en begravelse finde sted?

Kister og urner skal normalt begraves på en godkendt begravelsesplads. Ministeriet for Ligestilling og Kirke kan dog tillade, at asken spredes over åbent hav, hvis afdøde har ønsket det. I helt særlige tilfælde kan en urne nedsættes et andet sted end på en godkendt begravelsesplads.

Alle har ret til et gravsted

Enhver har ret til at blive begravet på et gravsted med plads til en i det sogn, hvor vedkommende boede på dødstidspunktet. Efterlader den afdøde en ægtefælle eller registreret partner, har man ret til et gravsted med to pladser. Man skal bede kirkegårdens ledelse om at få udlagt et gravsted.

Begravelse uden for sognet

Det er muligt at blive begravet i et andet sogn end bopæls sognet, hvis afdøde havde en særlig tilknytning til stedet.

Det er kirkegårdsbestyrelsen i sognet, der giver tilladelse til begravelse af en afdød fra et andet sogn.

Askespredning

Afdødes aske kan blive spredt over åbent hav, hvis afdøde skriftligt har tilkendegivet et ønske om det.

Askespredningen skal foregå over åbent vand, det vil sige over havet eller over større fjorde eller bugter. Det er ikke tilladt at sprede asken over en sø.

Det er de efterladte, som skal sørge for at få asken spredt, og spredningen af asken skal foregå på en måde, der ikke vækker opsigt.

Det er ikke tilladt at sænke urner med aske i havet.

Blanketten bør ligge sammen med øvrige papirer, som de efterladte får brug for i forbindelse med dødsfaldet.

Når de pårørende anmelder dødsfaldet, skal blanketten vedlægges.

Kravet om skriftligt ønske om askespredning kan fraviges, når det er utvivlsomt, at det var afdødes ønske, at asken skulle spredes over åbent hav.

